

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kaupunginhallitus, § 70, 10.02.2025

Kasvatus- ja opetuslautakunta, § 7, 14.01.2025

Elinvoima- ja osaamislautakunta, § 7, 22.01.2025

§ 70

Tiedoksi: Nuorisovaltuuston aloite Kiva-koulu ja Verso-järjestelmien lakkauttamiseksi sekä Etelä-karjalan -mallin käyttöönottamiseksi

TRE:4336/12.00.01/2024

Kaupunginhallitus, 10.02.2025, § 70

Valmistelija / lisätiedot:
Salmi Pekka, Savisaari Lauri

Valmistelijan yhteystiedot

Johtaja, ammatillinen koulutus Kirsi Viskari, puh. 0400 376 420, etunimi.sukunimi@tampere.fi, lukiokoulutuksen johtaja Mari Aalto, puh. 040 187 4593, etunimi.sukunimi1@tampere.fi, pedagoginen asiantuntija Annika Lähteenmäki, puh. 041 730 0722, pedagoginen asiantuntija Kaisa Tuomarla, puh. 041 730 6138, pedagoginen asiantuntija Teemu Nieminen, puh. 040 678 3753, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoiminnan johtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Nuorisovaltuuston aloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Tiedoksi

Nuorisovaltuusto, Kirsi Viskari, Mari Aalto, Kristiina Järvelä, Annika Lähteenmäki, Kaisa Tuomarla, Teemu Nieminen

Liitteet

1 Nuorisovaltuuston aloite

Kasvatus- ja opetuslautakunta, 14.01.2025, § 7

Valmistelijat / lisätiedot:
Järvelä Kristiina

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Päätösehdotus oli

Nuorisovaltuustolle annetaan vastauksena perustelutekstissä oleva lausunto.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Esitetään kaupunginhallituksen ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Nuorisovaltuuston aloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Perustelut

Tampereen nuorisovaltuusto esittää kiusaamisen ehkäisemisen uusiksi toimenpiteiksi Etelä-Karjalan mallia, Helsingin kaupungin KVO13-toimenpideohjelman mukaisen toimenpideohjelman laatimista sekä joissakin kouluissa käytössä olevien KivaKoulu- ja Verso-järjestelmien lakkauttamista.

Nuorisovaltuusto toteaa, että KivaKoulu- järjestelmä vaarantaa oppilaiden oikeusturvan ja mahdollistaa ohjelman vahingollisen käytötavan. Verso-järjestelmä ei samasta syystä ole enää tarkoituksenmukainen. Väkivalta- ja kiusaamistilanteiden selvittely kuuluu aina opetushenkilöstölle eikä oppilaille. Esitystä on kannattanut myös 21 kunnanvaltuutettua.

Nuorisovaltuusto esittää, että:

- Tampereen kaupunki selvittää aloitteessa mainittujen järjestelmien käytön laajuutta Tampereen kaupungin peruskouluissa sekä toisen asteen oppilaitoksissa.
- Tampereen kaupunki tekee tarvittavat toimenpiteet kyseisten järjestelmien käytön lopettamiseksi väkivalta- ja kiusaamistapauksien selvittämisessä.
- Tampereen kaupunki ottaa käyttöön mahdollisimman laajasti Etelä-Karjalan mallin väkivalta- ja kiusaamistapausten selvittämisessä jokaisessa Tampereen kaupungin oppilaitoksessa.

Aloite on tarkoituksenmukaista käsitellä kasvatus- ja opetuslautakunnassa sekä elinvoima- ja osaamislautakunnassa, jotka antavat omat vastauksensa.

Perusopetus

Nuorisovaltuusto on nostanut aloitteessaan esiin tärkeän asian.

Lainsäädäntö on velvoittava

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsella on oikeus hänen hyvinvoinnilleen välttämättömään suojeluun ja huolenpitoon. Suomen perustuslain mukaan jokaisella on oikeus elämään, turvallisuuteen, vapauteen ja koskemattomuuteen. Perusoikeudet koskevat yhtäläisesti myös koulujen oppilaita. Perustuslaki asettaa julkiselle vallalle velvollisuuden perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien turvaamiseen.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus taata turvallinen opiskeluympäristö.

Kiusaamiseen puuttuminen ja väkivallan ehkäisy perusopetuksessa

Tampereen toimintamalli alle 15-vuotiaiden lainvastaisiin tekoihin syyllistyneiden nuorten kanssa sisältää monia samoja elementtejä kuin kiitelty Etelä-Karjalan ja Islannin malli.

Tampereella alle 15-vuotiaiden rikosasiat hoitaa poliisin ja sosiaalipäivystyksen Ankkuritiimi, joka järjestää vuosittain useita Ankkuripuhutuksia myös kouluilla. Sisä-Suomen poliisilaitos ja Pirkanmaan hyvinvointialue (Pirha) ovat uudistaneet yhteistyösopimuksen moniammatillisen Ankkuri-toimintamallin toteuttamisesta Pirkanmaalla.

Moniammatillisen Ankkuritoiminnan keskeiset asiakasryhmät ovat Pirkanmaalla asuvat, rikoksia tekevät ja syrjäytymisvaarassa olevat alle 15-vuotiaat lapset ja nuoret sekä heidän perheensä. Lisäksi toiminta kattaa erillisellä harkinnalla 15–17-vuotiaat nuoret ja heidän perheensä. Ankkuritoiminnan tavoitteena on puuttua nuorten rikosentekijöiden toimintaan ennen kuin varsinainen rikoskierre ehtii muodostua.

Sosiaali- ja kriisipäivystys organisoii myös RISU-tiimiä (Rikoksista irti suuntaamalla uudelleen), johon kuuluu sosiaalityöntekijöiden lisäksi kaupungin ja seurakunnan erityisnuorisotyöntekijöitä. RISU-tiimi tekee sekä yksilö- että ryhmätyötä nuorten rikosentekijöiden kanssa, kuten ART-ryhmiä (Aggression Replacement Training). ART-ryhmiä on toiminut myös kouluilla yhteistyössä koulun ammattilaisten kanssa, jolloin toinen ohjaaja on koulun työntekijä.

Tampereen kaupungin perusopetuksessa ei ole käytössä KivaKoulu- ja Verso- toimenpideohjelmia.

Jokaisella perusopetuksen koululla on koulukohtaisesti laadittu suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta. Suunnitelmissa on kaupunkitasoinen yhteinen pohja, joka sisältää seuraavat kohdat: ennaltaehkäisy, interventio, selvittely ja seuranta.

Suunnitelmassa kuvataan toimenpiteet, niiden tavoitteet ja konkreettiset toimet, joita koulut täsmentävät omilla käytännöillään. Koulukohtaiset suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta tulee lisätä koulujen kotisivuille. Lisäksi kouluilla on käytössään työrauhapaketti, väkivaltatilanteiden toimintaohjeet ja ohjeet muihin häiriötilanteisiin. Tammikuusta 2025 alkaen Wilmaan on lisätty uusi lomake, jolla yhtenäistetään kirjaamistapoja Tampereen kouluissa. Erityisesti kiusaamistilanteiden seuraamiseen kiinnitetään huomiota.

Kiusaamiseen puuttumisen ja väkivallan ehkäisyn toimenpiteet perusopetuksessa

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tampereen kaupunki on tehostanut turvallisuuden näkökulmaa arjessa nimeämällä jokaiselle koululle vähintään yhden turvatutorin. Turvatutoreiden tehtäviin on nostettu kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn suunnatun suunnitelman jalkautustyö kouluilla. Monilla kouluilla tämä on tarkoittanut kiusaamiseen puuttumisen tapojen selkiyttämistä ja yhtenäistämistä koulun sisällä. Turvatutor on osana koulujen turvaryhmää. Syksyn 2024 aikana kerättiin tilannekuvaa turvallisuuden osalta kouluissa, tarkasteltiin kiusaamisen vastaisia toimia ja tavattiin jokaisen koulun turvaryhmät.

Etelä-Karjalassa joihinkin kuntiin on palkattu hyvinvointityöntekijä kouluille. Helsingin mallissa kouluilla työskentelee turva-aikuisia. Noin viidenkymmenen kouluvalmentajan voidaan nähdä tekevän osin samaa työtä Tampereella. Esimerkiksi kuluvan lukuvuoden aikana kouluvalmentajat ovat osallistuneet turvataito- ja laillisuuskasvatusoppituntien pitämiseen kouluilla.

Tampereella on tehty aktiivisia toimia kiusaamisen ehkäisemiseksi ja opettajien työn tukemiseksi. ProKoulu-toiminta on alkanut Vuoreksen, Ahvenisjärven ja Kämmenniemen kouluilla, ja sen jalkauttamista muihin kouluihin tehdään tutortoiminnan kautta. ProKoulu on koko koulun toimintakulttuurin muutos ja ennaltaehkäisevää toimintaa kiusaamisen puuttumisessa. Se pohjautuu koulun yhteisiin arvoihin ja toimintatapoihin, jotka selkeyttävät arjen odotuksia oppilaille.

Tampereella on käytössä Someturva, joka tukee somessa tapahtuvien kiusaamistilanteiden käsittelyä. Keväällä 2025 Someturvassa pidetään rehtoreille infotilaisuuksia, ja siirrytään rehtorijohtoiseen malliin.

Tampereen kaupungin perusopetuksessa on keskitytty ennaltaehkäisevään toimintaan varaamalla kaikille 4. ja 6. luokkalaisille 0,5 vuosiviikkotuntia tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen (TUVUTU) opiskeluun. Paikallisessa opetussuunnitelmassa on määritelty oppiaineen tavoitteet ja sisällöt, ja perusopetus on tuottanut tunteja varten materiaalin. Oppitunneilla harjoitellaan rakentavaa ja sovittelevaa ristiriitojen ratkaisua, tunneilmaisua ja niiden säätelyä, kiusaamiselta puolustautumista sekä kunnioittamaan omaa ja muiden fyysistä koskemattomuutta. Lisäksi koulujen lukuvuosisuunnitelmiin liitetty koulukohtainen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma sisältää luokkakohtaisesti laadittavat turvallisen tilan periaatteet.

Kiusaamiseen puuttumisen ja väkivallan ehkäisyn kaupunkitasoiset toimenpiteet

Poliisi suuntaa lisärahoitusta koulupoliisitoimintaan laatimalla valtakunnallisen mallin, joka lisää poliisin läsnäoloa kouluissa vuoden 2025 aikana. Uudessa mallissa poliisi tukee kouluja olemalla paremmin tavoitettavissa ongelmanratkaisutilanteissa ja kohdentamalla resursseja lasten ja nuorten tekemien rikosten tutkintaan. Poliisi näkyy enemmän kouluissa virtuaalisten oppituntien ja kouluille tuotetun ohjeistuksen avulla.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tampereen kaupunki on rekrytoinut erityisasiantuntijan vuoden 2025 alusta alkaen. Hänen tehtävänä on nuorisorikollisuuden, häiriökäyttäytymisen ja väkivallan ennaltaehkäisy. Asiantuntija työskentelee konsernihallinnossa osana riskienhallinnan, turvallisuuden ja varautumisen tiimiä. Työn tarkoituksena on koordinoida kaupunkitasoisia suunnitelmia lainvastaisten tekojen ja väkivallan osalta. Työtä "Tampereen mallin" rakentamiseksi ollaan siis käynnistämässä.

Lopuksi

Tampereella on jo olemassa koulukohtaiset suunnitelmat kiusaamisen ehkäisemiseksi ja väkivallan torjumiseksi, jotka sisältävät ennaltaehkäiseviä toimia, interventioita ja seurantaa. Lisäksi Tampereella on käytössä useita muita tukitoimenpiteitä, kuten turvatutorit ja moniammatillinen Ankkuri-toiminta. Kaupunki on sitoutunut tehostamaan kiusaamisen vastaista työtä ja kehittämään ennaltaehkäiseviä toimia. Uusiin mahdollisuuksiin suhtaudutaan kuitenkin positiivisesti ja työtä "Tampereen mallin" rakentamiseksi ollaan käynnistämässä.

Tiedoksi

Kaisa Tuomarla, Annika Lähteenmäki, Teemu Nieminen, Kristiina Järvelä, Ville Raatikainen, Petri Peltonen, Ulla Ojalampi

Liitteet

1 Nuorisovaltuuston aloite

Elinvoima- ja osaamislautakunta, 22.01.2025, § 7

Valmistelijat / lisätiedot:
Viskari Kirsi, Aalto Mari

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Salmi Pekka, Johtaja

Päätösehdotus oli

Nuorisovaltuustolle annetaan vastauksena perustelutekstissä oleva lausunto.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Esitetään kaupunginhallituksen ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Nuorisovaltuuston aloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Perustelut

Nuorisovaltuusto on jättänyt aloitteen, jossa se pyytää Tampereen kaupunkia selvittämään Kiva-koulu- ja Verso-järjestelmien käyttöä oppilaitoksissa, näiden järjestelmien käytön lopettamista ja Etelä-Karjalan mallin tuomista oppilaitoksiin väkivalta- ja kiusaamistapauksissa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Lukio

Lukiokoulutuksessa ei ole käytössä Kiva-koulu- tai Verso-järjestelmää väkivalta- ja kiusaamistapauksien selvittelyssä. Lukioissa kiusaamista on ensimmäisen vuoden opiskelijoista kokenut noin 4,2 %, abiturienteista hiukan enemmän eli noin 4,6 %. Suurin osa (n. 95 %) tietää, miten toimia, jos kokee kiusaamista, häirintää tai syrjintää. Jokaisessa lukiossa on nimetty yhdenvertaisuusvastaava, jolle voi ilmoittaa kiusaamistapauksista ja joka osaa ohjata asiassa tarvittaessa eteenpäin. Opiskelijoille on myös korostettu, että jokaiselle lukiossa työskentelevälle aikuiselle voi kertoa kiusaamisesta.

Lukioissa on otettu käyttöön turvallisemman tilan periaatteet ja asiaa pidetään esillä mm. ryhmänohjaustuokioissa ja jokaisen periodin alussa uuden ryhmän aloittaessa opintojaksoa. Wilmassa on myös lomake, jolla voi ilmoittaa epäasiallisesta käytöksestä. Lomakkeen vastaanottaa rehtori.

Kiusaamistilanteet selvitetään tapauskohtaisesti asianomaisten kanssa. Yleensä mukana on rehtori ja yhdenvertaisuusvastaava tai muu aikuinen sekä tarvittaessa myös huoltaja. Kiusaamistapauksia on vuosittain vähän, vain muutamia. Suurin osa lukiossa tapahtuvasta kiusaamisesta on sosiaalisessa mediassa, eikä välttämättä koskaan tule esille oppilaitoksessa työskenteleville aikuisille. Lukion opettajille on järjestetty lukuvuoden 2024–2025 aikana koulutusta haastavan henkilön kohtaamisesta sekä turvallisuusvarautumisesta.

Nuorisovaltuusto haluaa ottaa käyttöön Etelä-Karjalan mallin. Mikäli tämä malli olisi sovellettavissa myös toisen asteen opiskelijoihin, eikä rajoitu alle 15-vuotiaisiin, niin olemme kiinnostuneita olemaan siinä mukana.

Ammatillinen koulutus

Tampereen seudun ammattiopisto Tredussa ei ole käytössä Kiva-koulu- tai Verso-järjestelmää väkivalta- ja kiusaamistapauksien selvittelyssä. Tredussa pyritään suojaamaan opiskelijoita muulla tavoin kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä ja toiminnassa noudatetaan lakeja tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. Kiusaamista, väkivaltaa, häirintää tai syrjintää ei hyväksytä missään muodossa ja Tredussa on nollatoleranssi epäasialliselle käyttäytymiselle. On tärkeää, että opiskeluarki sujuu ja että jokainen opiskelija ja työntekijä kokee olonsa turvalliseksi. Tredussa vuonna 2024 kyselyihin vastanneista aloittaneista opiskelijoista 2,7 % ja valmistuvista opiskelijoista 7,3 % ilmoitti kokeneensa kiusaamista, syrjintää tai häirintää oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikalla.

Tredussa toteutetaan Opetushallituksen kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen toimintamalleja sekä tehdään aktiivisesti työtä kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintymisen seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi. Tredun suunnitelmakokonaisuuteen opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä kuuluvat mm. järjestyssäännöt, kriisitoiminnan toimintaohje,

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

kurinpitomenettelyohjeet, opiskeluhuoltosuunnitelma, varhaisen tuen suunnitelma, erilaiset turvaoppaat sekä toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus suunnitelma. Sääntöjä, ohjeita ja suunnitelmia käydään läpi opiskelijoiden aloittaessa opintonsa ja tarvittaessa muissa vaiheissa. Niiden sisältö on myös huoltajien ja muiden kiinnostuneiden luettavissa tiivistettynä mm. Tredun verkkosivuilla.

Tredussa pyritään ennakoimaan negatiiviset tilanteet ja ohjaamaan henkilö avun ääreen aikaisessa vaiheessa. Tuen lisäämiseksi jokaisella kampuksella on opiskelijoita varten kohtaamispaikka Kohtaamo ja lisäksi Tredun tiloissa työskentelee nuoriso-ohjaajia, jotka kiertävät opiskelijoiden keskuudessa ja keskustelevat mm. kiusaamisesta ja väkivallasta. Kiusaamistilanteesta voi ilmoittaa OMA-opettajalle, kuraattorille, esihenkilölle tai muulle henkilöstölle tai tehdä kirjallisen ilmoituksen Wilman kautta tai erillisellä Kiusaamisilmoituksella. Ilmoitukset vastaanottaa kyseisen kampuksen kampusvastaava, joka aloittaa asian selvittelyn.

Kiusaamiseen puuttumisen mallia ja siihen liittyvää ohjeistusta päivitetään parhaillaan Tredussa. Kiusaamista ehkäistään panostamalla ryhmäytymiseen, oppilaitokseen kiinnittymiseen ja yhteisöllisyyteen. Lisäksi valmisteilla on jatkuvan ryhmäyttämisen malli ennaltaehkäisyyn tueksi. Tredu on mukana myös erilaisissa työryhmissä kuten Pirkanmaan kouluväkivaltatyöryhmässä.

Etelä-Karjalan malli rajoittuu alle 15-vuotiaisiin, eikä sellaisenaan palvele toisen asteen koulutusta. Tredussa puututaan kaikkiin kiusaamis- ja väkivaltatilanteisiin matalalla kynnyksellä ja esiin tulleet, selvästi lainvastaiset rikolliset tai väkivallanteot ilmoitetaan aina poliisille. Tredussa tehdään tiivistä yhteistyötä poliisin ennalta estävän yksikön ja poliisivetoisen Pirkanmaan ankkuritiimin kanssa. Moniammatillinen ankkuritiimi puhuttaa rikoksilla oireilevat nuoret ja ohjaa edelleen tarvittavien palvelujen piiriin. Malli on tehokas, sillä 88 % nuorista ei uusi tekoa. Ankkuritoiminnasta apua ja tukea toiselle asteelle -hankkeen puitteissa Tredussa on lisätty myös henkilöstön osaamista kiusaamisen ja rikollisuuden ennaltaehkäisyyn sekä erilaisiin ilmoitusmenettelyihin. Tredu on kiinnostunut soveltamaan Etelä-Karjalan mallia, mikäli mallia on mahdollista soveltaa ammatilliseen koulutukseen sekä yli 15-vuotiaisiin opiskelijoihin ja jos se tuo lisäarvoa Pirkanmaan poliisivetoisen ankkuritoiminnan lisäksi.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

1 Nuorisovaltuuston aloite

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§70

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)